

ce pro soud. O komentáři lze říci plným právem, že nedostatek jeho druhého vydání byl již pociťován jako potřeba. Jest proto vítati, že byla ukojena. Pužman.

Doc. Dr. Bohumil N ý d l: **Základy nacionálně socialistické nauky právní.** Právnícké knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1939.

Spisek ten jest přetiskem článku z časopisu Právník, lednové a únorové číslo letošního ročníku. Svým obsahem jest velmi podrobným referátem o knize dnes směrodatného německého právníka Rudolfa Becherta »Grundzüge der Nationalsozialistischen Rechtslehre«, aniž však by podávala kritický rozbor této nauky. Jako informativní spisek jest tuto práci třeba vítati. Názory, které ovládaly život našeho souseda, byly či měly býti podrobně studovány i námi. Za nových poměrů pak jest i s praktického hlediska třeba se s těmito názory seznámiti. Tato studie znamenitě vyhovuje oběma potřebám pro první chvíli. Dlužno ovšem pamatovati, že nelze se ani tu zastaviti. Bylo by třeba podrobnější studie o právní a státní filosofii současného Německa, která by přihlížela i k názorům autorů jiných. Vždyť publikací, zabývajících se těmito otázkami, vyšla dosti značná řada. Na příklad uveďme: »Nationalsozialistisches Handbuch für Recht und Gesetzgebung«, z roku 1935, Otto Koellreuter: »Deutsches Verfassungsrecht«, druhé vydání z r. 1936, vedle jiných, velmi četných spisů toho autora a jiného více. Dále bylo by třeba konfrontovati výsledky těchto prací s výsledky, k nimž dospívá právní filosofie, státověda a sociologie v jiných státech, tedy práce po výtce kritická. To by byl ovšem program práce daleko obsáhlejší, jejíž příprava by trvala mnohem déle, než příprava této brožurky. Zasluhou knížky, o níž mluvíme jest, že přišla včas, že informuje naše právníky právě v okamžiku, kdy toho nejvíce potřebují. Autor ve spisku zachovává i postup německého autora. Referuje v jednotlivých odstavcích o kapitolách spisu, jak za sebou následují. Nejprve hovoří o sumárních zásadách, jak je vyslovil autor v předmluvě a úvodu. Zdůrazňuje, že

nacionální socialismus nehledí na jednotlivce o sobě, ale jako na člena společnosti. Dále pojednává o oprávněnosti státu. Stát není samozřejmostí, může se však opírat jen o prvek pospolitosti a o prvek panství. Na to přechází k pojmu národa, který mu jest »sudovým společenstvím lidí téže rasy«. Národ jest přirozená podstata, na které se zakládá lidský společenský život. Pro pojem národa je podstatou rasová jednota. Úkolem státu pak jest vytvoření všeobecných kulturních podmínek, aby se národní plémě mohlo rozvíjeti. Když pojednal ještě o hospodářství v rámci národa a státu, přechází autor ve třetí kapitole k pojednání o národním prostoru. Ve čtvrté kapitole jedná o právu. Dospívá k rozlišení neměnného práva vrozeného a práva daného, měnícího se v čase a dějinách. Jest to dosti překvapující analogie staršího rozlišení práva přirozeného a pozitivního, teorie, z níž právě vyšly nauky demokracie a liberalismu XVIII. a XIX. stol. Dodnes tato nauka zůstala v právu kanonickým (ius divinum contra ius humanum) a ve francouzské škole Dugnitové a George Scella. Francouzská škola — inspirovaná Rousseauem — jest ovšem vysloveně demokratická. Směr německý a směr francouzský dospívá tak z analogických praemis k naprosto protichůdným závěrům. Za nejdůležitější považuje referent kapitolu šestou o nalézání práva. Patrně tato kapitola i prakticky je pro čtenáře nejdůležitější. Rozhodnutí je tehdy spravedlivé, je-li mravné, t. j. je-li přizpůsobeno národní pospolitosti. Tak tomu je, souhlasili s nacionálně-socialistickým programem. Soudce nemůže lpěti na psaném právu, nýbrž je sám tvůrcem práva. Sedmá, velmi obsáhlá kapitola, jedná o soukromém právu, jako právu pospolitosti a načrtává závazné směrnice pro judikaturu i legislativu. Osmá kapitola pak pojednává o právu pospolitosti jako právu příslušníků národa. Z určitých, všeobecných praemis vyvozuje určité důsledky pro právo procesní. Proces nemá sloužiti zájmům stran, ale míru v pospolitosti. Obšírně pak se zabývá otázkou trestu a viny a trestním řízením. Peška.

Po časopisech.

Placení poplatků z podmíněných soudních smírů.

Věstník min. spravedlnosti č. 6 roč. XXI. uveřejňuje toto sdělení

min. spravedlnosti v dohodě s min. financí.

»I. Pevný poplatek ze soudního smíru (v případech, kdy nelze předmět smíru oceniti — z každého archu 10 K, srv. pol.

8 sazby soudních poplatků) dlužno zapraviti v kolcích vždy hned po skončeném sepsání protokolu smír obsahujícího, a to i tehdy, když se jedná o smír, jehož splnění bylo učiněno závislým na události, o níž jest nejisto, zdali nastane (§ 2, č. 7 cís. nař. 279/1915 ř. z. a § 10 min. nař. č. 380/1915 ř. z.).

Nebyl-li pevný poplatek z podmíněného soudního smíru řádně zapraven, jest povinností soudních funkcionářů sepsati o závadě úřední nález a zaslati jej příslušnému finančnímu úřadu (srv. oddíl A výnosu ministerstva spravedlnosti z 1. března 1926, č. 8940).

II. Nárok státu na procentní poplatek ze soudních smírů, jichž splnění jest závislé na události, o níž jest nejisto, zda-li nastane, vzniká jako u každého soudního smíru podle § 2, č. 7 cís. nař. 279/1918 ř. z. jejich uzavřením. K zaplacení poplatku takového smíru jsou však strany vzhledem k ustanovení § 10 zák. č. 89/1862 ř. z. povinny teprve, až se smluvená odkládací podmínka splní.

Procentní poplatek ze všech soudních smírů a tedy i ze smírů uzavřených s odkládací podmínkou, dlužno pak zapraviti:

1. k o l k y, nejde-li o smír, jímž se převádí vlastnictví nemovitosti a nepřesahuje-li poplatek 300 K,

2. přímo, jde-li o smír, jímž se převádí vlastnictví nemovité věci, nebo o jiný smír, z něhož poplatek přesahuje 300 K. (§ 1, odst. 1, č. 3 a 4 a odst. 3 min. nař. 380/1815 ř. z., § 1 vl. nař. č. 156/1931 Sb. z. a n. a čl. I. vl. nař. č. 66/1933 Sb. z. a n.).

Nezapraví-li strany ze soudního smíru uzavřeného s odkládací podmínkou procentní poplatek, který podle bodu 1 se zapravuje v kolcích, ihned po sepsání protokolu obsahujícího smír (§ 10 min. nař. č. 380/1915 ř. z.), nechť soud oznámí smír příslušnému finančnímu úřadu tímž způsobem a v týchž lhůtách jako smír, z něhož dlužno zapraviti poplatek přímo, tedy dodáním opisu smíru hned po jeho uzavření (§ 6, odst. 2 cís. nař. 279/1915 ř. z.) ve lhůtách stanovených § 3, odst. 3 min. nař. č. 380/1915 ř. z. (srv. také výnos min. sprav. z 1. března 1926, č. 8940). Při tom nechť soud finančnímu úřadu sdělí, že kolek na smír nebyl dodán.

Smíry uzavřené s odkládací podmínkou a podléhající podle hořejšího přímému zaplacení procentního poplatku dlužno pak vždy ohlásiti příslušnému finančnímu úřadu k vyměření poplatků způsobem, který jest předepsán ustanoveními uvedenými v předchozím odstavci. (Č. 24.873/39.)«

Disposice židovským majetkem.

Spořitelní obzor 6—7/1939 komentuje nařízení říšského protektora o židovském majetku z 21. června 1939 mimo jiné těmito důležitými poznámkami.

»Nakládáním dlužno rozuměti nejen prodej nemovitostí, nýbrž i zřízení služebnosti, zřízení zástavního práva k nemovitostem, darování a pod. Žid nesmí tedy dáti hypoteční pohledávku, kterou má na nemovitosti zajištěnu, do podzástavy, nemůže postupovati přednost jinému právu a pod. Nucená dražba nemovitosti patřící židovi je však možná. Cennými papíry jsou zásadně i spořitelní knížky (listy), pokladniční poukázky, kupony a pod.; k nakládání těmito hodnotami patří tedy i inkaso kuponů, výplata slosovaných hodnot a pod. Vybírání ze vkladní knížky pro vlastní potřebu není sice nakládáním cenným papírem, avšak zásadní zákaz takové výplaty vysloven byl výnosem ministerstva financí ze dne 25. března 1939, č. j. 6766/39-VI, z něhož jako výjimka připuštěny byly toliko výplaty k účelům provozovacím vůbec, jinak jen částka 1500.— K t ý d n ě b e z j a k é h o k o l i o s v ě d ě n í, pokud ovšem jiné předpisy (na př. moratorní, stanovy) nestanoví částku nižší.

Vydání cenných papírů z ú s c h o v y, ať již původně volné, či takové, které se stalo volné zaplacením lombardu, není sice ustanovením § 1, odst. 1 cit. nařízení dotčeno, avšak patří zde omezení právě citovaného výnosu ministerstva financí, které pod pojem k o n t a zahrnuje i účty depotní.

Poněvadž výpočet zakázaných disposic je zřejmě taxativní, nevztahuje se nařízení na movitosti a cesse židovských pohledávek, byla by zásadně přípustnou a nevyžadovala by schválení. Vyňaty jsou ovšem předměty ze zlata, platiny a stříbra, i jinaké šperky a umělecké předměty, pokud cena jednotlivého předmětu nebo sbírky předmětů převyšuje částku 10.000 K (§ 5 cit. nař.).«

Z dalších poznámek (str. 164), a to i z úvodního článku dr. Wilda (str. 159) jest upozorniti na výklad, že r o z h o d n ý m d n e m pro posuzování podniku jako arijského nebo nearijského je nikoli snad 15. březen 1939, nýbrž den, kdy nařízení se stalo účinným, tedy den 22. č e r v n a 1939. Dovojuje se tam pak dále:

»Lze dokonce tvrditi, že podnik přestává býti židovským, třebaž jím byl dne 22. března 1939, odpadne-li později skutečnost, která z něj dne 22. července 1939 činila podnik židovský. Se zřetelem ke znění § 7 nařízení, které vyznívá v čase přítomném, dlužno tedy i v takovém případě rozhodnouti o povaze židovského podniku podle stavu toho času, kdy se o tom rozhoduje.«

Německé správní úřady v Protektorátu.

Státní podsekretář Dr. von Burgsdorf projevili redakci »Der Neue Tag« za účelem uveřejnění (k němuž došlo ve zmíněném listě dne 16. července 1939) toto:

1. Říšský protektor je zástupcem a jediným představitelem Führera a říšské vlády v Protektorátě. Je tedy představeným všech německých úřadů v Čechách a na Moravě. Jeho vůli na poli administrativním provádí t. zv. »A m t d e s R e i c h s p r o t e k t o r s«. V tomto úřadě spojují se v nejvyšší instanci všechny obory administrativy. Každý obor tvoří t. zv. »G r u p p e« (skupinu).

2. Tak na př. pro všechny otázky oboru obchodu, průmyslu a živností se soustřeďují ve skupině (»Gruppe«) »Gewerbliche Wirtschaft«. Skupina »Kulturpolitische Angelegenheiten« pořádala na př. Deutsche Kulturwoche, a obsahuje zejména tisk, rozhlas a film. Celní a finanční otázky soustřeďují se ve skupině »Finanzwesen«. Pro otázky stavebnictví, sociální péče a pracovních sil jest příslušná skupina »Arbeits- und Sozialangelegenheiten«.

Veliteli bezpečnostní policie (Befehlshaber der Sicherheitspolizei) podléhají jednak Gestapo (Geheime Staatspolizei) a jednak Kriminalpolizei.

Jako úřady tajné státní policie (Gestapa) jsou zřízeny jednak úřadovna (Polizeistelle) v Praze pro Čechy a jednak v Brně pro Moravu, a mimo to jsou v každé zemi

zřízeny venkovské služebny (Aussendienststellen) v důležitějších městech.

Dále sem patří velitel pořádkové policie (Befehlshaber der Ordnungspolizei), jemuž podléhá německá Schupo (Deutsche Schutzpolizei). V Protektorátu jsou t. č. dva policejní pluky, a to Polizeiregiment 1 v Praze XIX. a Polizeiregiment 2 v Brně.

3. Mimo shora uvedené skupiny existovaly ještě skupiny »Böhmen« a »Mähren«. Jejich úkol spočíval v tom, aby přispívaly radou a pomocí Oberlandráťům té které země a aby v interních rozpravách Oberlandráťů vyjasňovaly pochybné otázky zásadního významu. Praxe však ukázala, že této zprostředkující činnosti není zapotřebí v Čechách, poněvadž v jejich hlavním městě má své sídlo říšský protektor sám, takže může tuto činnost obstarávat sám svými odbornými skupinami. Proto byla skupina »Böhmen« zrušena.

Skupina »Mähren« však bude trvatí nadále a bude zaručovatí těsný styk mezi Oberlandráťy země moravské a úřadem říšského protektora v Praze, a to z Brna.

4. V Čechách a na Moravě je celkem 19 Oberlandráťů, z nichž každý je příslušný pro obvod tří až čtyř, anebo i pěti obvodů okresních. Čeští okresní hejtmani jsou povinni pracovatí s nimi co nejtěsněji a dostávají od nich politické směrnice pro svou činnost. Oberlandrát má k dispozici více vyšších a středních úředníků k provádění svých úkolů. Oberlandrát je zásadně příslušný pro všechno, co není vyhrazeno jiné instanci.

Daňová plná moc.

Finanční právník v č. 9, roč. IV. upozorňuje na výnos zemského finančního ředitelství ze dne 9. V. 1939, č. XVI-1606/39 tohoto znění:

»Nutno vždy dbáti toho, aby každý, kdo jedná jako zmocněnec, předložil plnou moc znějící na zastupování ve věcech daňových (viz odst. 8 prov. nař. k § 263, odst. 1 zák. o př. d.), pokud ovšem ji nepředložil již dříve a pokud nebylo úřadu oznámeno, že plná moc byla odvolána (odst. 3 prov. nař. k § 263, odst. 1 cit. zák.).

Speciální daňová plná moc, vydaná jen k provedení určité záležitosti daňové, neopravňuje zmocněnce, aby kromě záleži-

tosti, v plné moci uvedené, jednal za poplatníka i v jiných daňových záležitostech.

Připomínáme, že manželku nelze bez plné moci považovati za zmocněnce jejího manžela, jak se to mnohdy děje, asi v důsledku nesprávného výkladu ustanovení § 263, odst. 5 zákona o př. d., podle něhož však jest jen manžel ze zákona zmocněncem své manželky, nikoli naopak (viz i odst. 5 prov. nař. k § 263, odst. 1 cit. zák.).«

Z právní praxe.

Možnost požadování náhrady do-datečné škody po uzavření smíru se vzdáním se nároků do budoucna.

Nejvyšší soud vydal právě níže citované rozhodnutí v konkrétním případě, které v otázce nadepsané má zajisté zásadní a velmi důležitý význam, poněvadž jedná se o běžný případ, kdy pojišťovna za určité odstupné smíruje jakékoliv nároky z úrazu do budoucna.

Konkrétní případ měl tento skutkový podklad:

Žalobce jel na motocyklu a byl poražen na veřejné silnici vedenou, ale nedostatečně opatřenou kravou.

Při pádu s motocyklu utrpěl úraz, pro který byl průvodce krávy trestně odsouzen podle § 335 tr. zák.

Pojišťovna snažila se zlikvidovati smírně věc, ale žalobce uzavřel s ní dohodu teprve, když v trestním řízení znalec lékař podal dobrozdání v tom smyslu, že zranění spočívá v ulomení výčnělku vnitřní kosti bérce, což má za následek trvalé zduření levého kolenního kloubu bez vlivu a omezení pohyblivosti kolenního kloubu.

Při narovnání uskutečněném v r. 1933, podepsal žalobce prohlášení, že narovnanou částkou jsou vyrovnány veškeré nároky z předmětné příhody vyplývající a že nemá žádných nároků, poněvadž částku narovnanou přijímá jakožto úplné odškodné.

V roce 1937 počalo však žalobci koleno hnisati a žalobce byl odeslán do nemocnice, kdež — dle jeho tvrzení — byl zjištěn tuberkulózní zánět kolena jako následek smířeného úrazu.

Žalobce během pobytu v nemocnici podal žalobu na zaplacení ušlého výdělku a placení renty vzhledem k tomu, že následkem úrazu nyní je nezpůsobilý ku práci.

Prvý soud provedl důkaz písemným prohlášením žalobcovým o plném odškodnění a svědectvím likvidátora, který narovnáni se žalobcem uzavřel, zamítl pak další důkazy a zamítl žalobu, vycházející z předpokladu, že znalecký posudek, na základě kterého žalobce dohodu uzavíral, byl pouze irelevantní pohnutkou a nemůže tudíž býti žalováno, poněvadž věc byla vyřízena nenapadatelným narovnáním.

Odvolací soud postavil se rovněž na stanovisko, že znalecký posudek byl pouze pohnutkou, která dle § 901 obč. zák. nemá právního účinku na platnost a závaznost ujednání »a chtěl-li se žalobce chrániti před event. následky možné nesprávnosti lékařského posudku, měl to při narovnání výslovně zdůrazniti.«

Dále uvedl odvolací soud, že omyl týkal se důvěry ve správnost lékařova posudku, nikoliv však předmětu narovnání.